

Zeemeerminnen aller landen verenigt u!

Eva Descamps* & Rudy Cleemput**

* vice-directeur European Institute for Sirenology; meermin in wording: evades@live.be; tijdens de kantooruren te vinden bij afd. Scheepvaartbegeleiding van het Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust, Maritiem Plein 3, 8400 Oostende

** directeur European Institute for Sirenology; sirenology@yahoo.com; theatermaker: www.duizendeneen.be

De zee spreekt tot de verbeelding. Het is dan ook niet verwonderlijk dat allerlei mythische wezens in de loop van de eeuwen ontsproten zijn aan de fantasie van zeevarenden. Omdat de zeemeermin in dit rijtje een toonaangevende rol speelt en er heel wat kennis over dit onderwerp beschikbaar is, achten we de tijd rijp voor een 'zeemeerminverhaal'. Wie weet, word je straks ook lid van het Europese Instituut voor Sirenologie?

Eerst was er de zeemeerman

Heel wat culturen kennen watergoden. Ze staan vaak symbool voor de oceaan, de rivier of het meer dat te aanbidden en/of te vrezen valt. De oudste watergod is Oannes, door de Babyloniërs 'Ea' genoemd. Deze godheid was circa 5000 jaar vóór Christus één van de belangrijkste goden in het tweestromenland Mesopotamië (kernegebied van het huidige Irak). Naast god van de afgrond of de diepte - en zo ook: het diepe water - was hij god van de wijsheid. Op de vroegste afbeeldingen zien we hem als een mens die een vismantel draagt. Later evolueert dit beeld naar de meer bekende verschijning als half-vis, half-mens, dat ondermeer in het Parijse Louvre is te bewonderen. De Babylonische schrijver Berossus (3^{de} eeuw v.C.) vertelt dat Oannes in zee leefde en dat deze 'zeemeerman' de mensheid de kunsten en de wetenschappen heeft geschonken.

De eerste 'officiële' zeemeermin was dan weer de Syrische maangodin Atagartis (Derceto bij de Filistijnen en Grieken). Het is niet zo verwonderlijk dat een



■ De oudste watergod Oannes (of Ea genoemd bij de Babyloniërs). Deze half-vis, half-mens kan beschouwd worden als de eerste zeemeerman (Wikimedia)

maangodin als zeemeermin werd afgebeeld als we denken aan de invloed van de maan op de getijden. Atagartis was een belangrijke vruchtbaarheidsgodin, al had ze ook haar donkere, destructieve kant.

Waar duikt de zeemeermin zoal op?

Wie alert is, merkt dat de zeemeermin eigenlijk overal boven water kan komen. Zeemeerminnen vind je in alle culturen. Ze zijn verweven met mythologieën en scheppingsverhalen.

Azië

Tot de oudste zeemensen horen de Chinese Fuxi en zijn vrouw Nu Guang die als de stichters van de Chinese beschaving worden gezien. Afbeeldingen zijn vooral terug te vinden op Chinese graftombes. In Japan kent men Ningyo, een viswezen met een menselijk hoofd. En in de Indische heilige geschriften of veda's is er sprake van een watergod Trita of Aptya. Ook de god Vishnu wordt vaak afgebeeld als een zeemeerman, vooral in zijn eerste incarnatie als Matsya. In bijna elke Indische tempel kan je trouwens afbeeldingen van Matsya



■ Matsya wordt traditioneel afgebeeld met vier armen in het menselijke bovenlijf. Zijn onderlichaam is een vis (ED)

vinden (zie afbeelding). Op de Filipijnen heet ze Dyesebel en het geloof is daar nog zo sterk dat toen een aantal jaren geleden een Australische drenkelinge uit het water werd gehaald, de vissers dachten dat ze een zeemeermin hadden gevangen. Aan Dyesebel werden tussen 1953 en 2000 meer dan vijf verfilmingen gewijd en in 2008 nog een complete televisieserie, gebaseerd op de strips van Mars Ravelo.

Zuid-Amerika en Afrika

In Zuid-Amerika kennen we de zeemeermin als Yemanjá. Ze zou er samen met de Afrikaanse slaven zijn binnengebracht en stammen uit de West-Afrikaanse Yoruba religie, een vrij animistische godsdienst. Yemanjá wordt ook geïdentificeerd met de Maria van de christenen. Ook daar komt ze vooral in de beeldende kunsten tot leven, met name in de volkskunst.

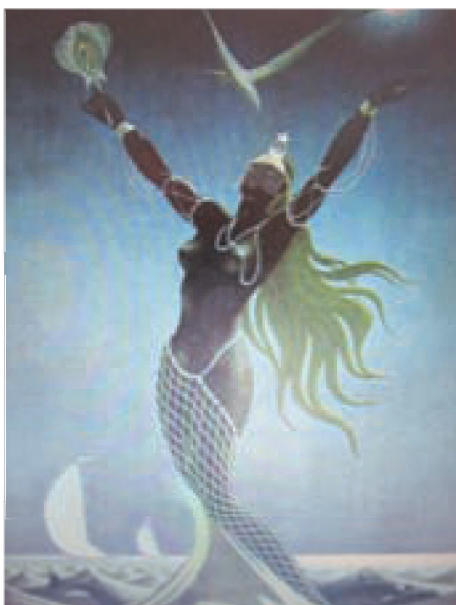
In Afrika heet ze Mami Wata en we vinden ze terug in bijna alle Centraal-Afrikaanse staten. De theorie luidt dat ze ingevoerd is vanuit Europa vanwaar de slavenscheperen vertrokken, schepen die soms een zeemeermin als boegbeeld voerden.

Europa

Dichterbij, in Europa, is de zeemeermin een veelvuldige verschijning in het oude Griekenland. Daar neemt ze verschillende gedaantes aan. Toch is ze vooral bekend als Aphrodite, de vruchtbaarheidsgodin 'geboren uit het schuim'. In de middeleeuwen wordt ze het symbool van de 'luxuria', de verleiding. Er is dan ook geen kathedraal in Europa, waar ze niet een kapiteel, sluitsteen of timpaan siert. Jacqueline Leclercq-Marx wijdt er het boek *'La Sirène, du Mythe Païen au Symbole Chrétien'* (1997) aan.

Ook na de middeleeuwen is de zeemeermin niet meer weg te denken uit de Europese volksverhalen. Ze duikt op in alle landen die aan de zee grenzen.

Merkwaardig is ook de relatie van het christendom tot de zeemeermin. Zo wordt Maria, de moeder van Jezus, vaak met de naam Stella Maris ('Ster der Zee') aangeduid. En voor de naam Maria, stammend uit het Hebreeuwse Miryam, is één van de theorieën dat het is afgeleid van 'Mar' (zout, bitter) en 'yam' (zee). Met wat meer fantasie zie je bij

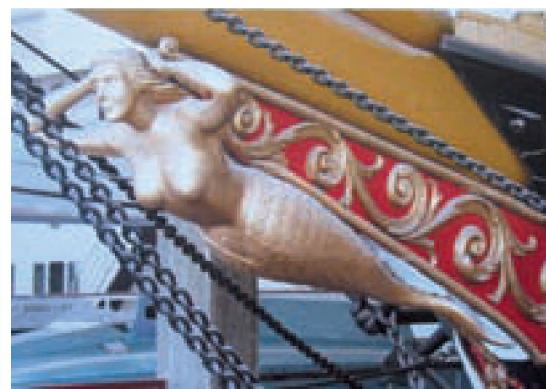


■ Yemanjá zou de Zuid-Amerikaanse versie van Maria kunnen zijn. Beiden worden vaak met de zee en de maan afgebeeld (ED)



■ In Uruguay, op het strand bij Montevideo staat een beeld van de zeegodin Yemanjá, met open armen naar de zee gericht (Meri Lao)

het bekijken van de lange blauwe en witte gewaden van het 'Lourdes' Mariabeeld, de kleur van de zee en het brandingschuim. Ook het parelsnoer rond haar handen kun je linken aan de zee. En er is meer. Vaak staat Maria afgebeeld op een maansikkel, een verwijzing naar de zeegodin. Ook haar zoon Jezus wordt wel eens als Ichtus (Grieks voor vis) omschreven. En wat gedacht van de christelijke traditie om te dopen door onderdompeling in water? Wat er ook van zij, de zeegodin lijkt verre van verdwenen!



■ Volgens de legende zou Mami Wata, de Afrikaanse meermin, via de meerminnen op de boeg van slavenscheperen naar Afrika zijn gebracht (ED)

ééncelligen, over lagere dieren, vissen, reptielen en zoogdieren, uiteindelijk tot de mens. Op een vergelijkbare wijze vind je deze evolutie van zeewezen tot mens ook terug bij elk individu in het wordingsproces vóór de geboorte: het ééncellige eitje dat zich op negen maand tijd in de baarmoeder van foetus tot mensje zal ontwikkelen binnen zijn eigen zee van vruchtwater. Volgens René Quinton (1867-1925) in *'L'eau de Mer, Milieu Organique'* (1904) leunt de samenstelling van vruchtwater onwaarschijnlijk dicht aan bij die van zeewater, iets wat ook opgaat voor ons bloedplasma.

We zijn met andere woorden in oorsprong allen zeewezens, iets wat op geen betere wijze kan worden verbeeld dan in de gedaante van de zeemeermin. Daarbij komt dat het beeld van de zeemeermin blijft fascineren en betoveren lang nadat zij naar de wereld van de fantasie is verbannen. Het feit dat ze in de Oude Wereld sinds de middeleeuwen staat voor 'luxuria' (de verleiding) is daar ongetwijfeld niet vreemd aan. Ze wordt dan ook stevast afgebeeld als een sensueel vrouwelijk wezen.



■ Een hedendaagse Maria, afgebeeld bij het water, met de vis als zoon Ichtus/Jezus (RC)

Waar komt deze 'vis-vrouw' vandaan?

De mens en de zee

Een onderzoek naar de zeemeermin betekent ook een confrontatie met de menswording, de beschaving. Sinds de onderzoeken van Stanley Miller (1930-2007) met *'The Origins of Life'* (1974) en Sidney Fox (1912-98) met *'The Emergence of Life: Darwinian Evolution from the Inside'* (1988) weten we dat het leven in zee is ontstaan. Dit leven leidde via een ontwikkeling van

Twee theorieën: afkomstig van de ster Sirius of logisch gevolg van ons 'wateraap'-zijn

Uiteraard gaan we er vanuit dat voornoemde zeewezens tot het rijk van de mythologie behoren en dat de kans om oog in oog te staan (of beter te zwemmen) met een 'echte' zeemeermin onbestaande is. Nochtans zijn er ook theorieën die het fenomeen zeemeermin anders bekijken. Robert Temple doet in *The Sirius Mystery* (1997) een uitgebreid onderzoek naar verhalen over 'vissenstaart-wezens' in oude beschavingen, zoals dat van de hoger genoemde Oannes bij de Babyloniërs. Robert Temple is echter vooral geïntrigeerd door de Dogon-beschaving in Mali (West-Afrika). Die zou al eeuwen over een astronomische kennis beschikken aangaande de ster Sirius, die de hedendaagse wetenschap nog maar sinds 1930 kent. Het boek is een zoektocht

naar hoe de Dogon deze kennis hebben verworven. Samengevat is dit de hypothese: in een ver verleden is een gezantschap vanuit het Sirius-sterrenstelsel naar de aarde gekomen en heeft er de beschaving gebracht. Via spectrografie weten we dat Sirius rijk aan water is, dus oppert Temple dat de bewoners van Sirius ook wel eens waterwezens zouden kunnen geweest zijn. Met andere woorden, de god Oannes was misschien wel een Sirius-bewoner? Van Oannes werd ook gezegd dat hij de beschaving heeft gebracht en Temple vraagt zich ook af hoe het komt dat de beschaving op Aarde rond 3000 v.C. plots met rasse schreden is vooruit gegaan (spijkerschrift, bronsbewerking). Om het verhaal af te ronden: misschien zijn er wel enkele Sirius-waterwezens achtergebleven en hebben ze zich hier voortgeplant? Maar het moet gezegd: het werk van Temple heeft de laatste tijd zeer veel kritiek gekregen vanuit

onder andere antropologische hoek. Zo deed de Nederlandse antropoloog Walter van Beek recent onderzoek bij de Dogon en vond niets terug van de astronomische kennis die Temple hen toeschrijft...

Een andere theorie is de 'wateraap-theorie', die sinds het begin van de vorige eeuw verschillende onderzoekers heeft beziggehouden. De wateraap-theorie probeert te doorgronden waarom de mens op zoveel punten verschilt van de andere aapachtigen. Al in de jaren twintig suggereerde Max Westenhöfer (*Der Eigenweg des Menschen*, 1942) dat die verschillen te wijten zijn aan het feit dat onze verre voorouders in het water zouden hebben geleefd. In 1960 schreef de Engelse zeebioloog Alister Hardy in het wetenschappelijke toptijdschrift *The New Scientist* (Volume 7, 642-5, 1960) het artikel *'Was Man more aquatic in the past?'*

Het kunstenproject 'Mer Mère' en het 'European Institute for Sirenology'

Het leven ontstond in de oceanen en ook vandaag brengt de zee leven voort. Het is dan ook begrijpelijk dat de zee wel vaker als een moeder, een vrouw wordt gezien. Rudy Cleemput werkt sinds 2002 rond de zee en de zeemeermin. In 2002 lanceerde hij een mail-art oproep, 'Mer-Mère' genaamd, om kunstwerken die zee en moeder samenbrengen in de kijker te plaatsen. Bij die oproep vroeg hij ook een staaltje water uit de dichtstbijzijnde zee toe te voegen. Meer dan honderd kunstenaars van over de hele wereld reageerden hierop. Met het zeewater dat werd opgestuurd vulde Rudy vervolgens Maria Lourdes flacons (zie afbeelding). Op die wijze keerde hij het klassieke beeld van de 'zeemeermin in het water' om tot dat van een 'zeemeermin gevuld met water'. Het Mer-Mère project mondde finaal uit in een tentoonstelling die een aantal Vlaamse cultuurcentra aandeed. De grote respons heeft zijn fascinatie voor de zeemeermin alleen maar vergroot. Gevolg: in 2003 richtte Rudy het 'European Institute for Sirenology' op, een Europees zeemeerminnen-instituut zeg maar. Dit instituut verzamelt en archiveert alle kennis en kunst in verband met de zeemeermin. De bedoeling is om in 2013, tien jaar na de oprichting van het instituut, het 'Museum for Sirenology' te openen op een boot. Ondertussen bezit het instituut al meer dan dertig films, evenveel strips, tientallen reclameobjecten, een twintigtal naslagwerken en sier- en gebruiksvoorwerpen allerhande. De naslagwerken bestrijken onderwerpen gaande van scheepssier (cfr. de gewoonte om schepen te versieren met houtsnijwerk of kleurrijke beschilderingen), over ex voto's (voorwerpen geplaatst in een gewijd oord als dank aan God of een heilige voor een verkregen gunst) tot fonteinen. De verzameling laat zien dat de zeemeermin zeker nog niet uitgestorven is. Het tegendeel is waar en als we Jung mogen geloven, zwemt zij zelfs nog rond in ons onderbewuste (Carl Gustav Jung: *Archetype en Onbewuste*, 1934).



Op de mail-art oproep 'Mer-Mère' van Rudy Cleemput in 2002 om kunstwerken die zee en moeder samenbrengen in de kijker te plaatsen, reageerden meer dan honderd kunstenaars uit de ganse wereld (RC)

Daarmee luidde hij het Aquatic Ape tijdperk in. Maar het was toch vooral de Britse journaliste Elaine Morgan die de theorie bij een groot publiek bekend heeft gemaakt.

Morgan (*'The Aquatic Ape'*, 1980) merkt op dat de meeste van de vreemde kenmerken van het menselijke lichaam zeldzaam zijn voor landzoogdieren, maar heel gewoon bij waterzoogdieren. Als we aannemen dat onze vroegste voorouders voor langere tijd in een overstromd, waterrijk gebied leefden zouden vele van de onopgeloste vraagstukken gemakkelijker te verklaren zijn: het verlies van onze vacht, de grotere hersenen, kleinere mond, adembeheersing, zwakke reukzin, vooruitstekende neus, ons rechtop lopen en onze sterke behoefte aan water, zout en jodium. De theorie is omstreden, maar kent ook aanhangers. Van de 'wateraap-theorie' is het maar een kleine stap naar het bestaan van de zeemeermin. Inderdaad, als de mens gedurende min of meer lange periodes in het water heeft geleefd, waarom zouden er dan geen nakomelingen zijn die daar nog steeds leven?

De zeemeermin in de kunst.

Door haar archetypische kracht en dankzij haar sierlijke vormen is de zeemeermin een geliefd onderwerp in de beeldende kunsten. Maar was de meermin altijd toonbeeld van vrouwelijke elegantie?

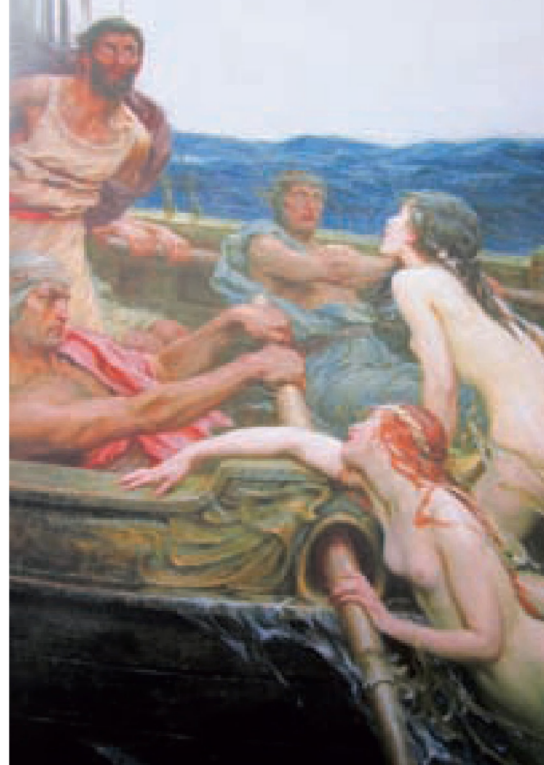
Odysseus en de sirenes

Zeemeerminachtige mythologische wezens, vaak met een vogel- in plaats van vissenlichaam, waren bij de Grieken bekend onder de naam 'sirenes'. De eerste literaire bron die de sirenes vermeldt, is de Odyssee van Homeros. Dit epische dichtwerk is vermoedelijk rond 800 v.Chr. neergeschreven en vormt het vervolg op de Ilias. De Odyssee vertelt het verhaal van de zwerftocht van de listige held Odysseus na afloop van de Trojaanse Oorlog, en zijn thuiskomst op het eiland Ithaka. Tijdens één van zijn tochten worden ze gelokt door het zachte gezang van de sirenes, die hen zo op de klippen willen doen lopen. Om te weerstaan aan hun charmes beveelt Odysseus zijn matrozen om

was in hun oren te stoppen en hem aan de mast van zijn schip vast te binden:

"Alleen ik (=Odysseus) ... zou het gezang mogen beluisteren; maar bind mij dan vast in knellende boeien, zodat ik mij niet kan verroeren, rechtop aan de mastvoet, daaraan moeten de lijnen bevestigd. Als ik jullie nu zal smeken en bevelen mij los te maken, bind mij dan vast met nog meer touwen... Langs mijn mannen gaand smeerde ik bij allen de oren in. En zij bonden mij vast aan het schip, aan handen en voeten, rechtop aan de mastvoet, en daaraan maakten zij de touwen vast. Intussen had het welgebouwde schip al gauw het eiland van de Sirenen bereikt en zij hieven een helder gezang aan: Kom toch hier, vermaarde Odysseus, beroemde held van de Grieken, en leg aan met je schip om ons beider gezang te beluisteren. Zo zongen zij een wondermooi lied; en ik wilde dolgraag gaan luisteren en probeerde mijn mannen opdracht te geven mij los te maken door te trekken met mijn wenkbrauwen. Maar toen we ze gepasseerd waren en wij hun stem en gezang niet meer konden horen, haalden mijn trouwe mannen de was weer uit hun oren, die ik in hun oren gesmeerd had, en mij bevrijdden ze van mijn boeien"

De stijl van Homeros staat bekend als rijkelijk beschrijvend en meanderend, maar bij de sirenes laat hij veel ruimte voor suggestie. Vast staat dat de sirenes kwaadaardig zijn, ze voeren zeemannen in het ongeluk. Waar Homeros de sirenes vandaan haalt (Fenicische zeemansverhalen, oosterse sprookjes of eigen fantasie) blijft onduidelijk. Met hoeveel zijn ze? Maken ze enkel gebruik van hun stem of bedienen ze ook instrumenten? Waaraan sterven de zeelieden? Bovendien laat zijn suggestieve beschrijving ruimte voor de verbeelding van de komende generaties, want zijn het vogelvrouwen of vrouwen met een visstaart? We weten enkel dat het wezens zijn die bij de zee wonen en dodelijke gezangen ten uitvoering brengen.



■ Odysseus en sirenes: detail uit Herbert James Drapers 'Ulysses and the Sirens' 1909, de listige Odysseus vastgemaakt (ED)



■ Bij Homeros waren de sirenes niet in detail beschreven. Het zou evengoed om vogelvrouwen kunnen gaan. Op Griekse vazen uit de zesde eeuw v.C. worden de sirenes als vogelvrouwen afgebeeld. De geopende mond doet vermoeden dat ze zingen, ook het instrument in hun klauwen wijst op muziek (Vic De Donder)



Van vogelvrouw naar vrouw met geschubde vissenstaart

De kerkvaders hebben als theologen-schrijvers het verhaal van Odysseus aangewend om het christelijke geloof uit te leggen. De zwerftocht van Odysseus wordt dan gezien als de tocht naar de Heer, met onderweg allerlei wereldse (en vleselijke) verleidingen en verlokkingen. Dit beeld wordt tot in detail uitgewerkt: het schip is de Kerk, de zee het aardse leven, Odysseus is de menselijke ziel en de sirenen incarneren de gevaren (de verleidingen, het verderf) waarmee de ziel zich geconfronteerd ziet.

Tot de achtste eeuw hebben sirenes eerder kenmerken van vogels dan van vissen. De Engelse monnik Aldhelm van Malmesbury brengt daar voorgoed verandering in, al blijft de vogelvrouw uit de Oudheid nog aanwezig naast de middeleeuwse variant met vissenstaart: *“Sirenes zijn meisjes uit de zee die met hun mooie lijf en zoete zang de zeevaarders misleiden. Van hoofd tot navel is hun lichaam dat van een maagd en lijken ze sterk op een mens, maar ze hebben een geschubde vissenstaart waarmee ze zich in zee verborgen houden”*. In dit beeld is niet enkel de vissenstaart nieuw, ook het mooie maagdenlichaam verschijnt voor het eerst op het toneel. In de middeleeuwse kunst is de zeemeermin dan ook symbool van de wellust. Attributen zijn de spiegel en de kam, twee voorwerpen die ook aan Venus worden toegeschreven.

Ook de Ierse abt Sint-Brandaan, die op zoek naar de waarheid door een engel de wereld werd rondgestuurd, ontmoet op één van zijn avontuurlijke reizen een zeemeermin. Het gaat om een gevaarlijk monster, half vrouw, half vis. En ook Dante laat in zijn *Divina Commedia* (Vagevuur, Negentiende zang) een verlokkelijke en gevaarlijke sirene zingen: *“Ik ben de zoete sirene die scheepslui verleidt in volle zee, zo barst ik van genot om naar te luisteren.”*

De kleine zeemeermin

Of de meermin uit de middeleeuwen en de Oudheid nu een vis of een vogel was, ze vormde in ieder geval een groot gevaar voor mannen op zee. Een sprookje uit de romantiek brengt daar verandering in. *‘De kleine zeemeermin’* (1836) van Hans Christian Andersen toont een verliefd meisje dat verscheurd is tussen twee werelden en hieraan sterft.

“Diep in zee is het water zo blauw als de blaadjes van de mooiste korenbloem, en zo helder als het zuiverste glas, maar het is er heel diep, dieper dan enig ankertouw reikt; veel kerktorens zouden boven op elkaar gezet moeten worden om van de bodem af boven het water uit te steken”. Daar woont de kleine zeemeermin met haar vader en haar zussen. Ze verlangt hevig naar een bestaan in de mensenwereld en naar een onsterfelijke ziel. Op haar zestiende mag zij naar het oppervlak zwemmen en de mensenwereld verkennen. Ze wordt verliefd op een mooie prins, maar de liefde wordt ondanks zware



■ *Sint-Brandaan moet als straf omdat hij een oud boek in het vuur heeft gegooid, negen jaar lang de wereld rondreizen. Hij neemt een paar monniken mee en beleeft allerlei avonturen. Zo vindt hij een vis die op een eiland lijkt en heeft hij ook een ontmoeting met een zeemeermin (ED)*

opofferingen niet beantwoord. Via een toverdrank ruilt ze haar stem voor een stel mensenbenen. De prins vindt een ander om mee te trouwen. De kleine zeemeermin sterft niet, maar wordt een dochter van de lucht, onzichtbaar voor de mensen. De kleine zeemeermin is eerder een slachtoffer dan een verleidelijk zeewezen. Ze wordt gelokt (naar de mensenwereld), ze doodt niet, maar sterft zelf. Haar mooie uiterlijk, de vissenstaart en lange haren zijn wel echo's uit de middeleeuwen.

Moderne sirenes

Ook vandaag nog is de zeemeermin een metafoor voor verlokking. Ze duikt vaak op in allerlei reclameboodschappen en vond ook haar weg in de kunst. Zo hebben de kunstschilders Marc Chagall (1837-1985) en Paul Delvaux (1897-1994) een deel van hun

oeuvre aan de zeemeermin gewijd, en is de verleidelende zeemeermin ook in de letteren als femme fatale een veel terugkerend thema. Voorbeelden zijn o.a. het gedicht *‘die Insel der Sirenen’* van de Duitstalige dichter en romancier Rainer Rilke (1875-1926) en de gedichtenbundel *‘Music Hall’* van Paul van Ostaïen (1896-1928):

*Schril gillen de sirenen:
Komt naar de Music-Hall henen,
Daar is er lachen, daar is er wenen,
Schril gillen de sirenen.*

Ook de Leuvense hoogleraar, filosoof en auteur Patricia de Martelaere (1957-2009) behandelde in haar essay *‘De kleine zeemeermin’* het lot van Andersens meermin, op het kruispunt van filosofie, literatuur en psychoanalyse.



■ De meermin als geliefd schilders-thema, o.a. bij Delvaux en Chagall (Vic De Donder en Wikimedia)

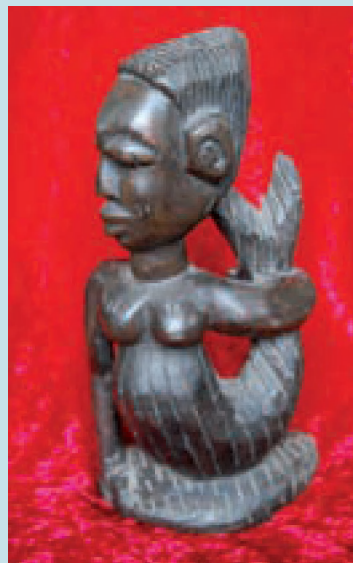
In 1923 verwijst de journalist Albert Londres in de Franse krant *Le Petit Parisien* de eeuwenoude mythe van de meermin helemaal naar het rijk der fabelen. Hij stelt waarnemingen van zeemeerminnen gelijk aan observaties van zeehoeien: *“Alleen voor Homeros, en dat was geen serieuze verslaggever, waren sirenen fabelwezens. In realiteit zijn het zeehoeien, ze lijken op zeehonden en hun vlees is lekker om te eten”*.

Wist-je-dat...

- zeemeerminnen 7x talrijker zijn in de kunst en mythologie dan zeemeer mannen?
- sirenometrie een zeer zeldzame aandoening is, waarbij de benen aan elkaar gegroeid zijn?
- een Australische vrouw die gered werd in de Zuid-Chinese zee, met haar bikini en blonde haren zo tot de verbeelding van de lokale vissers sprak dat ze als *Sirene Goddess* (godin van de zeemeerminnen) werd gedoopt
- de kam als attribuut van de zeemeermin naar alle waarschijnlijkheid berust op een misverstand? De kam zou wel eens terug te voeren zijn op het plectrum waarmee de sirene haar lier of citer bespeelde.
- de kiezelstenen op het strand van het Schotse eiland Iona ‘meerminnetranen’ worden genoemd, naar de tranen van een meermin die ongelukkig verliefd was op een onvermurwbare monnik...
- de zus van Alexander de Grote een zeemeermin was? Alexander de Grote wilde niet enkel de wereld veroveren, maar ook het eeuwige leven. Toen zijn zus per ongeluk zijn levenselixir dronk, had ze de sterfelijkheid van haar broer op haar geweten. Ze was gedoemd eeuwig te leven als een halfslachtig wezen in zee. Als een gigantische zeemeermin kon ze met één hand een schip optillen. Als de schipper op haar vraag hoe het met haar broer ging de waarheid sprak, dan vermorzelde ze het vaartuig en veroorzaakte haar dikke tranen vloedgolven. Zei de schipper sluw: *“Alexander de Grote heerst over de wereld”*, dan liet ze hem verder varen.
- Mami Wata zelfs aanwezig was op het WK voetbal in Zuid-Afrika? Cultureel antropoloog Arnold Pannenburg deed in 2008 onderzoek naar Afrikaans voetbal en bijgeloof. Volgens hem is de sterkste vorm van magie in het Afrikaanse voetbal het invoeren van de hulp van Mami Wata, de Afrikaanse zeemeermin die het doel beschermt en zorgt dat alle doeltrappen van de goal afwijken. *“Om dit tegen te gaan gooi je best een kokosnoot op het veld”*, aldus Pannenburg. *“Want dat is het lievelingseten van de Mami Wata.”*



■ Ook de zus van Alexander de Grote zou een zeemeermin zijn geweest, en dan nog wel een reusachtig grote die schepen kon vermorzelen (Wikimedia)



■ De Afrikaanse zeemeermin Mami Wata vond zelf haar weg naar het WK voetbal in Zuid-Afrika, waar ze werd verondersteld het doel van bevriende teams vrij te houden van doelpunten (Wikimedia)

Waar vind ik een zeemeermin?

Een greep uit zeemeerminnenfilms:

‘Splash’ (VS, 1984), *‘Night Tide’* (VS, 1961), *‘Mermaids’* (Australië, 2003), *‘Dyesebel’* (Filipijnen, 1990), *‘Miranda’* (UK, 1948), *‘Mr Peabody and the Mermaid’* (VS, 1948), *‘Mad about Men’* (UK, 1954), *‘Undine’* (Duitsland, 1991), *‘Aquamarine’* (VS, 2006), *‘Dagon’* (Spanje, 2001), *‘She Creature’* (VS, 2001).

... en zeemeerminnenstrips:

- van Suske en Wiske: *‘Het Bevroren Vuur’*, *‘De IJzeren Schelvis’*, *‘De Snikkende Sirene’*, *‘Het Delta Duel’*, *‘Hippus’*, *‘Het Zeeveulen’*, *‘Walli de Walvis’*.
- van Nero: *‘De Kroon van Neptunus’*, *‘Het Zeespoek’*, *‘De Verloren Zee’*
- van Kiekeboe: *‘Gedonder om Bliksem’*
- van Urbanus: *‘De Peperbollenkuur’*
- van Jerom: *‘De Sirenen’*
- van Peter Pan: *‘Opikanoba’*, *‘De Storm’*
- van Donito: *‘De Grot van Naitilus’*, *‘Het Grote Geheim’*
- van Dees Dubbel en Cesar: *‘De Poefparels’*

En wat als je een zeemeermin spot?

Stuur een mail naar: cleemput.rudy@gmail.com of evades@live.be

Zoek de digitale sirenes op facebook via <http://www.facebook.com/#!/group.php?gid=216304042321&ref=ts>